

Kent Konseyleri ve Yerel Yönetimler: Yerel Halkın Katılımını Teşvik Etmek ve Demokratikleşmeyi Desteklemek

Hande SARAÇOĞLU

Doktora Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
handesaracoglu65@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-1911-2032

Makale Başvuru Tarihi :02.07.2024

Makale Kabul Tarihi : 12.08.2024

Makale Yayın Tarihi : 25.10.2024

Makale Türü : Araştırma Makalesi

DOI: 10.5281/zenodo.13951463

Vedat YILMAZ

Doç.Dr. Malatya Turgut Ozal Üniversitesi
vedatyilmaz1977@gmail.com
https://orcid.org/0000-003-4624-9824

Anahtar Kelimeler:

Kent Konseyleri,
Yerel Yönetimler,
Katılım,
Demokratikleşme

Özet

Kent konseyleri, yerel halkın katılımını artırmak ve yerel yönetimleri daha hesap verebilir hale getirmek için birtakım yöntemler kullanmaktadırlar. Bunların arasında, kamuoyu toplantıları, anketler, açık oturumlar ve yerel halkın temsilcileri ile düzenli bir şekilde yapılan toplantılar gibi çok sayıda yöntem bulunmaktadır. Bununla birlikte yerel yönetimlerin demokratikleşmesi yalnızca katılımın artmasıyla sınırlı değildir. Yerel yönetimler, yerel halkın ihtiyaçlarını anlamak için daha açık ve şeffaf bir şekilde iletişim kurmalı, kararlarını ve politikalarını açıklamalı ve toplumun çıkarlarını göz önünde bulundurmalıdır. Bunlara ek olarak yerel yönetimlerin demokratikleşmesi, toplumun farklı kesimlerinin temsilini sağlama konusunda da önemlidir. Bu nedenle, yerel yönetimler kararlarını alırken toplumun bütün kesimlerini göz önünde bulundurmalıdır. Bu bağlamda yerel halkın katılımını teşvik etmek ve demokratikleşmeyi desteklemek için kent konseyleri ve yerel yönetimlerin çeşitli yöntemler kullanması gerekmektedir. Kent konseyleri, yerel halkın katılımını artırarak yerel demokrasiyi güçlendirmek, yerel yönetimlerin daha şeffaf ve hesap verebilir hale gelmesini sağlamak ve tüm toplumu temsil eden kararlar almak için önem arz etmektedir. Kent konseyleri ve yerel yönetimler yerel halkın katılımını teşvik etmek ve demokratikleşmeyi desteklemek konusunda önemli bir görev üstlenirler. Bu makalede, kent konseylerinin demokratikleşme sürecindeki rolüne odaklanarak, kent konseylerinin genel olarak ne olduğunu, kent konseylerinin nasıl işlediğini, hangi amaçlarla kurulduğunu, yerel yönetimler ile kent konseyleri arasındaki ilişkinin ne şekilde olduğu araştırılmıştır. Ayrıca kentlerdeki vatandaşların kent konseylerine katılımını artırmak için kent konseylerinin nasıl daha etkili bir hale getirilebileceğine ilişkin öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

City Councils and Local Governments: Encouraging Local People's Participation and Supporting Democratization

Keywords:

City Councils,
Local Administrations,
Participation,
Democratization

Abstract

City councils use a number of methods to increase the participation of local people and make local governments more accountable. These include a number of methods, such as public hearings, surveys, public hearings and regular meetings with representatives of local people. However, democratization of local governments is not limited to increasing participation. Local governments should communicate more openly and transparently to understand the needs of local people, explain their decisions and policies, and take the interests of the community into account. In addition, the democratization of local governments is also important in ensuring the representation of different segments of society. Therefore, local governments should take all segments of society into consideration when making decisions. In this context, city councils and local governments need to use various methods to encourage the participation of local people and support democratization. City councils are important for strengthening local democracy by increasing the participation of local people, ensuring that local governments become more transparent and accountable, and making decisions that represent the whole society. City councils and local governments undertake an important task in encouraging the participation of local people and supporting democratization. In this article, focusing on the role of city councils in the democratization process, it has been investigated what city councils are in general, how city councils function, for what purposes they were established, and what the relationship between local governments and city councils is like. In addition, suggestions have been tried to be made on how city councils can be made more effective in order to increase the participation of citizens in cities.

1. GİRİŞ

Demokrasinin okulu olarak kabul edilen yerel yönetimler, yerel nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi konusunda oldukça önemli bir konumdadır. Yerel yönetimler, yerel halkın yönetim süreçlerine katılımında demokrasiye büyük ölçüde hizmet etmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimler, demokrasi ve siyaset arasında sıkı bir bağ oluşturmuştur ve bu sayede kurumsal olarak yeni yapılar ile düşünceler oluşturmuştur. Bu yapılardan birini de kent konseyleri oluşturmaktadır. Yerel yönetimlerde katılımın temellerinden birini de kent konseyleri oluşturmaktadır. Kent konseyleri, demokratik bir çerçeve esas alınarak oluşturulmuş yapılardır.

Başta yerel yönetimler olmak üzere yerel yönetişim ve yerel katılımın sağlanabilmesi için birçok araç ve yöntem kullanılmaktadır. Başta kent konseyleri ve muhtelif komisyonlar bu konudaki en önemli organik yapılardır. Kamuoyu yoklaması, toplantılar, halkoylaması, vb. de bu konudaki en önemli araçlardır. Ancak bu katılım araçlarının ve yönetişim tekniklerinin daha çok geliştirilerek uygulama alanlarının artırılması gerekmektedir (Mecek ve Yılmaz, 2021: 267). Kent konseyleri bu uygulama alanlarının zenginleşmesine katkı sağlayan en önemli yerel katılım araçlarından birisidir.

Türkiye’de kent konseylerinin temelleri, 1990’lı yılların başında atılmıştır. 1992 tarihinde yapılan BM Rio Konferansı’nda anlaşmaya varılan Gündem 21’dir. Bu eylem planı dahilinde ülkeler, kendilerine özel Yerel Gündem 21 eylem planlarını uygulamaya koymuşlardır. Yerel Gündem 21 eylem planlarının uygulamaya konulmasının ardından kent konseyleri hayata geçirilmiştir (Doğan ve Kalkışım, 2015:118-136).

Bütün dünyada hızlı bir şekilde yaşanan dönüşüm neticesinde demokratik öğelerin yönetime kazandırılmasını gerekli kılmıştır. Ortak bir amacı gerçekleştirmek adına geleneksel yönetim anlayışı yerine çok aktörlü yönetişim sisteminin benimsenmesi ortaya demokratik bir anlayışa dayanan, iş bölümünün olduğu, kaynakların daha etkin ve verimli kullanıldığı, şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim olgusu çıkmıştır. Yerel düzeydeki yönetim işleyişine vatandaşların katılımı, merkezi yönetime oranla daha kolay bir şekilde gerçekleşmektedir ve demokrasi de bu sayede daha uzun soluklu olmaktadır (Kaypak, 2012:1-26).

2006’da yürürlüğe girmiş olan Kent Konseyleri Yönetmeliği, bütün belediyelerde kent konseylerinin kurulmasının önünü açmıştır. Yerel boyutta demokrasi olgusunun gerçekleşebilmesi açısından yerel halkın karar alma süreçlerine ve bu kararların uygulanma aşamasında denetimlerine faal bir şekilde katılımının teşvik edilmesi gerekmektedir. Yani kent konseyleri bu durumun gerçekleşmesi açısından yerel demokrasiye katkı sağlayan önemli kuruluşlar arasında yer almaktadır. Kent konseyleri vasıtasıyla, bir kente yönelik alınan her türlü kararın ve bir kentteki her türlü etkinlik ve faaliyetin izlenebilmesi, hazırlanmış olan raporların kamuoyu ile paylaşılarak yerel halkın bilgilendirilmesi ve tartışmaya açılan projeler aracılığıyla yerel düzeydeki problemlerin çözüme ulaştırılması noktasında kayda değer adımlar atılmaktadır. Yerel yönetimler ile vatandaşları ortak bir platformda buluşturan kent konseyleri vatandaşların yönetimde söz hakkının olmasını sağladığı için bir bakıma doğrudan demokrasiyi hayata geçirmiş sayılmaktadır (Bozkurt, 2014: 229-240). Katılımcı bir demokrasi anlayışında yerel halkın yönetime katılımının sağlanması ve yönetimin bir parçası haline gelmesi, halkın talep ve isteklerinin saptanması önemli bir husustur.

Kent konseyleri, yerel yönetimlerin demokratikleşmesi, yerel halkın katılımcılığının artırılması amacıyla oluşturulmuş olan kurumlardır. Kent konseyleri, yerel halkın ihtiyaç ve taleplerini belirlemek, karar alma aşamalarına katılmalarını sağlamak, yerel politikaların oluşturulmasına katkı sağlamak ve yerel yönetimlerin faaliyetlerini denetlemek gibi önemli işlevleri yerine getirmekle görevli olan yapılanmalardır. Bu sayede, kent konseyleri yerel demokrasinin güçlenmesine ve yerel yönetimlerin daha şeffaf, hesap verebilir ve katılımcı olmasına katkı sağlarlar. Bu bağlamda kent konseyleri yerel demokrasinin önemli bir parçasıdır ve halkın katılımını teşvik etmek için önemli bir araçtır. Bu konseyler, halkın katılımı ve demokratik karar alma süreçlerine katkıda bulunurlar. Yerel yönetimlerin almış olduğu kararlar doğrudan yerel halkı etkilemektedir. Kent konseyleri, halkın ihtiyaçlarını ve beklentilerini anlamak için halka açık toplantılar, anketler ve diğer katılım yöntemleri düzenleyerek, halkın sesini duymaya çalışır. Kent konseyler, yerel halkın ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda hizmetlerin sunulmasını sağlar. Bu konseyler, toplulukların ihtiyaçlarını belirleyerek, hizmetlerin düzenlenmesini sağlar ve toplumun yaşam kalitesini artırmaya katkı sunar. Tüm bu nedenlerden dolayı, kent konseyler yerel demokrasinin ve halkın katılımının önemli bir unsuru olarak kabul edilebilir.

2. KENT KONSEYLERİ

Türkiye’de kent konseyleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği doğrultusunda kurulmuş olan yapılardır. Kent Konseyleri Yönetmeliği’nin amaçlarına; “*kent yaşamında, kent*

vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.” (<https://www.mevzuat.gov.tr>, 2023). Böylece kentlerin yönetimlerinin çok aktörlü olacak şekilde yönetilmesinin gerekliliği ön plana çıkarılmıştır. Kent konseylerinin var olma sebeplerinin başında, katılımcı bir yönetim anlayışını hayata geçirme ve bunun için uygun ortamı sağlama gelmektedir (Deniz, 2013: 391-401).

Kent konseylerinin Dünya’da ve Türkiye’de ortaya çıkış sürecine bakıldığında Gündem 21, Yerel Gündem 21 ve Avrupa Kentsel Şartı çerçevesinde olduğu görülmektedir (Erkul, Kanten ve Seçtim, 2019: 53-73). Kent konseylerinin ana kaynağını 1992 yılında Birleşmiş Milletler’in Brezilya’nın Rio De Janeiro kentinde düzenlemiş olduğu Çevre ve Kalkınma Konferansı’nda imzalanmış olan “Gündem 21” Eylem Programı oluşturmaktadır. Düzenlenen bu konferansa 117 tane devlet başkanı katılım göstermiş olup konferansın sonunda kırk bölümden oluşan küresel eylem planı ortaya çıkmıştır. Gündem 21’in içinde sürdürülebilir bir kalkınma olması için küresel ortaklıkların oluşturulması konusuna önem ve öncelik verilmiştir. Ayrıca Gündem 21’de ele alınan sorunlar ve bunların çözümlerinin büyük bir kısmının yerel nitelikteki faaliyetlere dayanması sebebiyle, hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için yerel yönetimlerin katılımının ve işbirliğinin önemli bir etken olduğu konusu üzerinde durulmuştur. Bu nedenle Gündem 21’in 28. bölümünde “Gündem 21’in desteklenmesinde yerel yönetimlerin girişimleri” adında bir başlık bulunmaktadır. Bu bölümde Yerel Gündem 21 kavramı getirilmiş olup bu kapsamda yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplum örgütlerinin ve diğer bütün ilgililerin kendilerini ilgilendiren sorunları ve öncelikleri tespit ederek içinde buldukları kentler için sorunları çözmeye hususunda strateji oluşturmalarına karar verilmiştir (Toprak, 2006).

1992 yılından sonra çok sayıda ülkede Gündem 21 ve onun yerele yansımış hali olan Yerel Gündem 21 uygulanmıştır. Türkiye için Yerel Gündem 21’in tanınması büyük oranda İstanbul’da 1996 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı sayesinde olmuştur. 1997 yılından sonra Türkiye’de hızlıca Yerel Gündem 21 süreci başlamış olmuştur. Programa ortak olan kentlerde kent konseyleri hem merkezi yönetimi hem yerel yönetimleri hem de sivil toplumu ortak bir anlayışta buluşturmaya hedeflemiştir. Kentlerin sahip olduğu büyüklük oranına göre bazı yerlerde çok sayıda kuruluşun temsil edilme olanağı bulduğu konseyler, kendilerine ait tüzük hazırlamakta ve bu tüzükler doğrultusunda faaliyette bulunmaktadırlar. Kent konseyleri aracılığıyla, kentler kendilerine göre kalkınma önceliklerini belirlemekte, acil sorunlarını tespit etmekte ve bunları tartışarak çözüme ulaştırma hususunda demokratik platformlar olarak faaliyet göstermektedirler. Yerel Gündem 21’in özünde yönetim anlayışı bulunmaktadır. Bu nedenle dernekler, vakıflar, sendikalar, özel sektör, akademik yapıdaki kuruluşlar, basın ve yayın ile yerel yönetimler ortak bir anlayış çerçevesinde bir araya gelebilme fırsatına sahip olmaktadır (Emrealp, 2005: 1-142).

Yerel yönetim ile kentli haklarına yönelik diğer bir önemli belge de Avrupa Kentsel Şartı’dır. Türkiye’nin de taraf olduğu Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Konseyi’ne bağlı olarak faaliyet gösteren Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Konferansı’nın 17 ve 18 Mart 1992 yılında gerçekleştirilen 27. oturumunda kabul edilmiştir. Şart’ın önceki uluslararası metinlerden farkı, hükümetler yerine yerel yönetimlerin imzasına açılmış olmasıdır. Türkiye’de ise henüz bu anlaşmayı imzalayan yerel yönetim birimi mevcut değildir (Pektaş ve Akın, 2010: 23-49). Yerel nitelikteki demokrasinin en önemli gereği kent yönetimlerine katılımdır. Gündem 21, Yerel Gündem 21, Avrupa Kentsel Şartı veya Kent Konseyleri yerel düzeydeki katılım konusunda önemli araçlardır.

5393 sayılı Belediye Kanunu ve uygulama yönetmeliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren henüz daha optimal seviyelere ulaşmasa da kent konseylerinin ülke genelindeki yaygınlaşmasında artış sağlanmıştır. İlerleyen yıllarda daha önce farklı adlar ile kurulmuş olan YG-21 platformları zamanla kent konseylerine dönüşmüşlerdir. Bu durum farklı adlandırmaları ve uygulamaları ortadan kaldırarak bütüncül ve benzer yapıların tesis edilmesini sağlamıştır (Mecek ve Durak, 2018: 1551).

Kent konseylerinin organları, genel kurul, yürütme kurulu, meclisler ve çalışma kurulları ile kent konseyi başkanıdır ve bu konseylerin katılımcılarını ise, mahallin en büyük mülki idare amiri ya da onun temsilcisi, belediye başkanı ya da onun temsilcisi, sayısı 10’u geçmeyecek şekilde illerde valililerce ilçelerde ise kaymakamlarca belirlenecek olan kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, yirmi mahalleye sahip belediyelerde mahalle muhtarlarının tamamı, diğer belediyelerde ise belediye başkanının çağrısıyla bir araya gelen mahalle muhtarlarının toplamda muhtar sayısının yüzde 30’unu geçmeyecek ve yüzde 20’sinden de az olmayacak şekilde kendi içlerinden seçecekleri temsilciler, beldede yer alan ve teşkilatını kurmuş olan siyasi parti temsilcileri, üniversitelerden sayıları ikiyi geçmemek koşuluyla birer temsilci, üniversite sayısı birden daha çok ise her üniversiteden birer temsilci, kamu kurumu niteliğine sahip olan meslek kuruluşları, vakıflar, dernekler,

sendikalar, noterler ve baroların temsilcileri, kent konseyi tarafından kurulan meclis ve çalışma gruplarından ise birer tane temsilci oluşturmaktadır (www.mevzuat.gov.tr/, 2023). Yerel yönetim sisteminde kent konseyleri önemli bir araç vazifesi görmektedir. Bu konseyler yerel demokrasinin güçlendirilmesi konusunda büyük bir rol üstlenmektedir.

2.1. Kent Konseylerinin Yapısı ve İşleyiş Şekli

Türkiye’de kent konseylerinin dayanağı 8 Ekim 2006 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu’dur. Bu Kanun’un 76. maddesinde yer alan ikinci fıkrada, kent konseylerinin çalışma usullerinin ve esaslarının İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanacak olan yönetmeliğe göre belirleneceği hükmü doğrultusunda Kent Konseyi Yönetmeliği çıkarılmıştır. Yani Türkiye’de 5393 sayılı Belediye Kanunu ile Kent Konseyi Yönetmeliği bu yapıların dayanağıdır. 5393 sayılı Belediye Kanunu katılımcı bir yönetim anlayışının geliştirilmesi konusunda önemli bir role sahiptir. Kent konseyleri de yerel nitelikteki yönetim anlayışını gerçekleştirme amacına sahip olan örgütlenmelerdir. Bir kent konseyinin yapmış olduğu çalışmaların etkili ve verimli olabilmesi için belediyelerin desteği alınır. Konseylerde oluşturulan fikir ve görüşler belediye meclisin toplantılarında gündeme alınarak değerlendirilir. Konseylerin alacağı kararlar tavsiye niteliği taşımaktadır. Bu konseylerin kendilerine ait bütçeleri ve harcama yetkileri bulunmamaktadır. Konseylerin yapmış olduğu harcamaların, belediyelerin kendilerine ait bütçeden ayıracakları ödenek aracılığıyla karşılanacağına karar verilmiştir. Bu sebepten dolayı kent konseyleri belediyelere ait bir uzantı görünümü taşımaktadır (Özdemir, 2011: 31-56).

Kent konseylerinin oluşturulması konusunda belediyeler yetkilidir. Bu konseylerin en önemli işlevi, kentte bulunan bütün paydaşları bir araya toplayarak ortak bir akıl oluşturma konusunda katkı sağlamasıdır (Emrealp, 2005: 65). Kent konseyleri, öncesinde kurulu olan yerel gündem 21 unsurlarının da kendisine eklenmesi ile birlikte ülke genelinde kurulmaya başlanmış ve çalışmalarına devam etmiştir. Ancak bugün her belediye bir kent konseyine sahip değildir. Dahası bazı ilçe belediyelerinin bir kent konseyi olup olmadığı bile kesin olarak anlaşılamamaktadır. Bunun en önemli nedeni kent konseylerinin bağlı bulunduğu ve denetlendiği bir üst mekanizmanın bulunmamasıdır. Her ne kadar kent konseyleri ile ilgili gönüllü üyeliğin esas alınarak oluşturulmuş birlikler mevcut olsa da tüm kent konseylerinin kuruluşunu bildirdiği ve faaliyet raporlarını göndermek zorunda olduğu bir yönetsel mekanizma halen bulunmamaktadır. Bu durum bazı kent konseyleri için; kent konseylerinin var olup olmadığı, kimlerden oluştuğu, varlığını halen devam ettirip ettirmediği, aktif faaliyetlerinin bulunup bulunmadığı gibi hususlarda kesin bilgilerin elde edilememesine neden olmaktadır (Mecek ve Durak, 2018: 1549).

Kent konseyleri, belediye teşkilat yapılanmasının olduğu yerlerde kurulabilir ve bu konseyler mahalli idarelerin genel seçim sonuçlarını takiben üç ay içinde kurulur. Konseyin üyeleri Yönetmeliğin sekizinci maddesinde yer alan üyelere seçilmektedir. Bunlar; mahallin en büyük mülki idare amiri ya da temsilcisi, belediye başkanı ya da onun temsilcisi, illerde bulunan valiler, ilçelerde bulunan kaymakamlar, siyasi partilerde bulunan temsilciler, mahallelerin muhtarları, akademik temsilciler, kamu kurumu niteliğine sahip meslek kuruluşlarında bulunan temsilciler, baroların, noterlerin, sendikaların ve bu alanda faaliyet gösteren derneklerin ve vakıfların temsilcileri ile kent konseyi tarafından kurulan meclis ve çalışma gruplarından birer tane temsilciden oluşmaktadır. Bu yönetmeliğin 9. maddesinde ise kent konseyinin organına yer verilmiş olup bunların, genel kurul, yürütme kurulu ve kent konseyi başkanından oluştuğu belirtilmektedir. Genel kurul, en yetkili organ statüsündedir ve yönetmeliğin sekizinci maddesinde yer alan üyelere seçilmektedir. Kent konseyinin başkanının başkanlık yaptığı yürütme kurulunda başkanının olmadığı durumlarda kurulun en yaşlı olan üyesi başkanlık yapmaktadır. Yürütme kurulu ise genel kurulca ilk dönemde 2, ikinci dönemde ise 3 yıl görev yapmak için seçilir. Kadın ve gençlik meclis başkanları da yürütme kurulunda bulunmakta ve bu kurul en az yedi kişiden oluşmaktadır. Genel kurulda olduğu gibi yürütme kuruluna da kent konseyi başkanı başkanlık eder, onun bulunmadığı durumlarda da kurulun en yaşlı üyesi bu görevi üstlenir. Bu kurul, genel kurulun gündemini saptayarak genel kurulca oluşturulmuş olan görüşleri muhatap olan belediyeye sunar ve sonrasında uygulamayı izler. Kent konseyinin bir diğer organı olan kent konseyi başkanı ise genel kurulca seçilir. Görev süresi, birinci dönem için 2, ikinci dönem için ise 3 yıldan oluşmaktadır. Başkan seçilirken ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu aranır, ikinci bir oylamada ise üye tamsayısının salt çoğunluğuna bakılır. Oylama sonucunda en fazla oyu alan iki adaya üçüncü tur oylama yapma gereği görülür ve nihayetinde bu turda en fazla oyu alan aday başkan olarak seçilmiş olur. Kent konsey başkanının görevini yerine getiremediği hallerde yerine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi görevi üstlenir. Kent konseylerinin bir diğer organı da meclisler ve çalışma gruplarıdır. Kent konseyleri görev alanını kapsayan konular için meclis ve çalışma grupları oluşturabilme hakkına sahiptir. Bunların çalışma usul ve esasları genel kurul tarafından belirlenir. Oluşturdukları görüşler, kent konseyi genel kurulu tarafından görüşülerek kabul edilir ve ardından değerlendirilmek amacıyla ilgili belediyenin meclisine sunulur. Bu konseyin organları çalışma yönergelerinde belirtilmiş olan yer ve zamanda üye tamsayısının salt

çoğunluğu aranarak toplantı gerçekleştirir. Ardından katılımcıların salt çoğunluğu ile kararlar alınır. Oylama eşit çıktığı takdirde başkan hangi taraftaysa o taraf çoğunluk olarak kabul edilir. Konsey tarafından oluşturulan görüşler, belediye meclisi tarafından ilk toplantıda değerlendirmeye alınır, değerlendirme aşamasının ardından belediyece kent konseyine bildirilir sonrasında ise uygun araçlar vasıtasıyla kamuoyuna duyurusu gerçekleştirilir. Kent konseylerinin kendilerine ait bütçeleri bulunmamakta, belediyeler kendilerine ait ödenekle aynı ve nakdi yardımda bulunarak destek sağlayabilirler (<https://www.mevzuat.gov.tr/>, 2023).

2.2. Kent Konseylerinin Görevleri ve Çalışma İlkeleri

Kent konseylerinin görevlerine yönetmeliğin 6. maddesinde yer verilmiştir. Buna göre kent konseylerinin görevleri şu şekildedir;

- Yerelde demokratik bir katılımı yaygın hale getirme, hemşerilik hukukunu ve ortak bir şekilde yaşama bilincini geliştirme, çok aktörlü bir yönetim anlayışını sağlamak,
- Kente yönelik strateji ve faaliyet planlarının saptanmasında, bunların uygulanmasında ve izlenmesinde bütün kenti içine alan ortak bir aklın oluşması noktasında katkı sunmak,
- Yerellik ilkesine uygun olacak şekilde katılımcılığı, demokrasiyi ve aynı zamanda uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Bir kente kimliğini kazandıran tarihi, kültürel ve doğal yapılara sahip çıkarak onları geliştirmek,
- Kentte bulunan kaynakların etkili, verimli ve adil bir şekilde kullanılmasını sağlamak,
- Sürdürülebilir bir kalkınma anlayışı doğrultusunda kentin hayat kalitesini iyileştiren, geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu önleyici programlara destek olmak,
- Sivil toplumun gelişmesi ve onların kurumsallaşması için katkı sağlamak,
- Kadınların, çocukların, gençlerin ve engellilerin yerel nitelikteki karar mekanizmalarına aktif bir şekilde katılımlarını sağlamak ve bu bireylerin toplumsal yaşam içindeki etkinlerini artırmak,
- Kentlerin yönetiminin şeffaflık, hesap verebilirlik, katılım ve öngörülebilirlik ilkeleri çerçevesinde olmasını sağlamak,
- Kent konseyleri tarafından oluşturulmuş görüşlerin değerlendirilmek için ilgili belediyeye gönderilmesi konusunda gerekeni yapmaktır.

Kent konseylerinin 7. maddesinde de bu konseylerin çalışma ilkelerine yer verilmiştir. Kent konseyleri bu maddede belirtilen ilkeler çerçevesinde çalışmalarını sürdürmektedir. Buna göre kent konseylerinin çalışma ilkeleri şu şekildedir (<https://www.mevzuat.gov.tr/>, 2023);

- Yerel Gündem süreci çerçevesinde, kentine sahip olma, aktif bir şekilde katılımı sağlama ve çözüm için ortaklık ilkeleri kapsamında, kentlerin yaşanabilir bir geleceğinin olması için katkı sağlamak,
- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzalayarak onaylamış olduğu Birleşmiş Milletler Zirveleri ve öteki uluslararası sözleşmelerde kente ve kentsel yaşama yönelik ana ilkeleri uygulamaya geçirmek,
- Kentin vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesine, bir kentin sahip olduğu hak ve hukukun korunmasına, sürdürülebilir bir kalkınmanın olmasına, çevreye duyarlılığın gelişmesine, sosyal yardımlaşmaya, dayanışmaya, şeffaflığa, katılıma ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmaya katkı sağlamak,
- Uluslararası gelişmeleri ve ülkenin içinde bulunduğu koşulları göz önünde bulundurarak, objektif bir şekilde görüş ve öneriler oluşturmak,
- Katılımcı anlayışı ve ortak bir akla dayanan uzlaşmayı baz almak,
- Değişim ve yenilikleri önceden tespit ederek sonuç odaklı bir çalışma anlayışı benimsemektir.

3. YEREL YÖNETİMLER VE KENT KONSEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yönetişim olgusunun kök salmasıyla birlikte yerel düzeyde olan ilişkilerin niteliğinde değişiklik meydana gelmiş ve birlikte yönetim anlayışının yerleşmesini gerekli kılmıştır. Kararların alınmasında vatandaşların katılımının sağlanması ve alınan kararların vatandaşlara duyurulması oldukça önem arz etmektedir. Katılımcı bir yerel yönetim sisteminin oluşturulması ve yerel alanın güçlendirilmesine yönelik olarak, 5393 sayılı

Belediye Kanunu'nun 24. maddesinde bilgi edinme hakkına yönelik olarak meclis kararları ile ihtisas komisyonu raporlarının vatandaşlara duyurulması ve isteyen kişilere duyurulması hükmüne yer verilmiştir (Çukurçayır ve Eroğlu, 2008: 197-219). Yine bu kanunda hemşerilik düzenlemesine yer verilmiştir ve herkesin ikamet ettiği beldenin hemşerisi olarak kabul edilmesi hükmü kanunun 13. maddesinde düzenlenmiştir. Sosyal ve kültürel düzeydeki ilişkilerin geliştirilmesi konusunda hemşeriler arasında etkileşimin olması için üniversiteler, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar ve uzman kişilerin katılımı teşvik edilecektir. Kent konseylerinde ve ihtisas komisyonlarında sivil toplum kuruluşlarının görüş belirtme hakları bulunmaktadır. Bundan dolayı kent konseyleri tarafından yerel nitelikteki hizmetlere gönüllü bir şekilde katılım, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği, meclis tarafından alınan kararların vatandaşlara duyurulması katılım mekanizmalarına olan inancı artırarak bu konuda istekli olmayı sağlayacaktır (Çukurçayır, Eroğlu ve Sağır, 2015: 1-20). Kent konseylerinde ortak yönetim modeli uygulanmaya çalışılır ayrıca katılımcılık ve demokrasi gibi özellikleriyle yerel demokrasiyi kuvvetlendiren bir araç niteliğine sahiptir. Kent konseyleri almış buldukları tavsiye niteliğindeki kararlarını, ilgili belediye meclislerine sunarak vatandaşın yönetime katılımını sağlamasıyla doğrudan demokrasi uygulamasını hayata geçirmiş sayılmaktadırlar (Kestellioğlu, 2011: 121-140). Yani kent konseyleri yerel yönetimlerin güçlendirilmesine ve yerel halkın görüşlerinin daha iyi bir şekilde dikkate alınmasına yardımcı olan çalışma gruplarıdır. Yerel yönetimler tarafından alınan kararların etkililiği ve doğruluğu kent konseyleri tarafından değerlendirilerek gerektiğinde yerel yöneticilere görüş ve öneri sunma imkânı sağlanmış olur.

Yerel yönetimler için demokrasinin etkin ve katılımcı bir hal alabilmesi için vatandaşların yerel nitelikteki hizmet ve aktivitelere faal bir şekilde katılması gerekmektedir. Kent konseyleri aracılığıyla vatandaşlar yönetim sürecine aktif bir şekilde katılma imkanına sahip olmaktadır. Bu sayede demokrasi olgusu yerel yönetimlerde daha etkili bir şekilde uygulanma fırsatına sahip olmaktadır. Kent konseyleri tarafından bir araya gelme fırsatı bulan vatandaşlar, sivil toplum kuruluşları ve diğer katılımcılar kente yönelik ortak bir şekilde karar alacaklarından dolayı kentin tamamını temsil eden bir katılımın sağlanması mümkün hale gelmiş olacaktır. Böylece ortak bir aidiyet bilincinin gelişmesi sağlanacaktır (Aksu ve Taştekin, 2020: 190-203). Katılımcı yönetim anlayışıyla sadece demokrasinin gelişmesinde değil, ayrıca kent yönetimlerinin işlevsel bir yapı kazanmasında, kentte yaşayan vatandaşların bir araya gelerek bütünlük oluşturmada, siyasal bir bilincin ve duyarlılığın artmasında önemli roller üstlenmektedir. Yönetime katılımın işlevsel bir boyut kazanabilmesi için toplumdaki her kesimden vatandaşın örgütlü ya da bireysel olacak şekilde yönetime katılımı sağlanmalıdır. Aksi halde kentlerin yönetiminde temsil edilememe sorunu ortaya çıkacaktır (Yavaş ve Demir, 2014: 890-904). Yerel nitelikte alınmış olan kararların vatandaşların istek ve şikayetlerine göre şekillenmesi yerel demokrasi adına büyük bir öneme sahiptir. Yerel yönetim hususunda kentin yönetimi ile kentte yaşayan vatandaşların arasında etkileşimin gerçekleşmesi amacı vardır.

4.KENT KONSEYLERİNİN YEREL YÖNETİMLERDE DEMOKRATİKLEŞMEYİ DESTEKLEME ROLÜ

Demokrasi, en genel anlamıyla halkın kendi kendini yönetmesidir. Demokrasi ortaya çıktığından beri yerel boyutta iyi bir uygulama alanı bulmuştur. Yerel yönetimlerin vatandaş katılımı ve denetimi gibi mesuliyetleri yerine getirmesi onları demokrasinin beşiği konumunda görmeleri sonucunu doğurmuştur. Yerel yönetimler, vatandaşların kendi adına karar vermelerine imkân sağlayan kurumların başında gelmektedir (Bayrakçı, Kahraman ve Dinçer, 2018: 2230-2252). Yerel yönetimler ile demokrasi arasında çok güçlü bir bağ mevcuttur. Yerel yönetimlerde vatandaşlar özgürlüklerini daha kolay bir şekilde kullanabilme imkanına sahiptir. Bu bakımdan yerel yönetimler demokrasinin ana eğitim kurumları olarak görülmektedir. Yerel yönetimlerde yönetime halkın katılımı, hizmet sunumunda etkinlik, demokratik bir şekilde uygulanan uygulamalar, özgürlük gibi çok sayıda değer hayat bulduğu mekanlar olarak, halkın demokratikleşmesine yönelik önemli katkılar sundukları için yerel yönetimler, yerel demokrasiler adıyla anılır. Yerel demokrasi, yerel yönetim sisteminin ne kadar demokratik olduğuyla alakalıdır. Yerel demokrasi olgusunun da yerel yönetimlerde geçerli olması, vatandaşların karar alma süreçlerinde doğrudan veya temsilcileri vasıtasıyla katılımını gerekli kılmaktadır. Yerel demokrasinin varlığı olmadan ulusal boyutta demokrasiden söz etmek mümkün değildir. Demokrasi anlayışı yerelde başarılı olacak şekilde uygulamaya konulabilirse ulusal boyutta da demokrasi anlayışının başarılı olması mümkün hale gelebilir (Pustu, 2005: 121-134). Yani yerel yönetimlerde demokrasi anlayışı, halkın kendi yaşadıkları yerlerde karar alma süreçlerine katılma ve bu süreçlerde söz hakkına sahip olma fikrine dayanmaktadır.

Yerel yönetimler, demokrasinin belli başlı öğeleri olarak kabul edilen, vatandaşların yönetime katılımı, çoğunluk ilkesi, yönetici konumunda olan kişilerin danışma unsuruna önem vermeleri, sürekli hesap verebilme mesuliyeti altında olmaları gibi değerleri içinde barındırarak demokrasi anlayışının en iyi şekilde işleyebilmesi

açısından zemin hazırlamaktadır (Parlak, 2020: 61-64). Kent konseyleri de kentte yaşayanları ilgilendiren hususlarda karar almalarını ve ortak düşünceler çerçevesinde hareket edilmesini, herkesin ortak bir şekilde uyum sağlayabileceği yaşam şeklinin oluşturulmasını, kentte yaşayan bireylerin kentini sahiplenmesini, kentte yaşayan vatandaşların yönetime katılmalarını sağlamayı, yerel halkın kente yönelik fikirlerini, görüşlerini, düşüncelerini açıkça ifade edebilmelerini sağlayan demokratik değerlerin tamamı anlamına gelmektedir (Aksu ve Taştekin, 2020: 190-203). 5393 sayılı Belediye Kanunu ile uygulamada olan kent konseyi, yerel yönetimlerde katılımcılığa yönelik bir hareketin sağlanmasını, yerel düzeyde iletişimin ve etkileşimin gerçekleştirilmesi amacıyla oluşturulmuş yapılar niteliği taşımaktadır. Kent konseyleri ortak bir platform konumundadır bu nedenle kararların etkin bir şekilde alınmasının sağlanması için vatandaş ile belediyenin bütünleşmesini ve böylece katılımcılığı sağlamakla görevlidir. Yerel yönetimlerde katılımcılığın artması hem yerel boyuttaki demokrasiyi güçlendirmiş olacak hem de vatandaşların istekleri doğrultusunda harcamalar gerçekleşeceği için katılımcılık bakımından yerel kaynakların daha etkin ve verimli kullanılmasını sağlayacaktır. Kent konseyleri tarafından yapılan etkinlik ve faaliyetler aracılığıyla vatandaşların birliği artarken ayrıca karar alıcı organlara da yön gösterilmiş olunacaktır (Çetinkaya ve Korlu, 2012: 95-117). Yani kent konseyleri yerel yönetimler ile yerel halk arasında bir köprü vazifesi görmekte ve uzlaşmayı sağlayarak yerel demokrasinin gelişim göstermesine katkı sunmaktadırlar.

Yerel yönetimler tarafından alınan kararların meşru olup olmadığı, sadece kararları alan yöneticilerin seçimle iş başına gelmesiyle yeterli görülmemekte olup aynı zamanda yerel halkın karar alma süreçlerine ortak edilmesiyle kararlar meşruiyet kazanmaktadır. Yerel düzeyde politik karar alma süreçlerine vatandaşların katılımını sağlamak, alınmış olunan kararların vatandaşların menfaatlerine yönelik kullanılıp kullanılmadığını saptamak, alınmış olunan bu kararların meşruluğunun derecesini ölçmek konusunda kent konseyleri önemli bir role sahiptir (Aksu, 2018: 1-126). Kent konseyleri, merkezi yönetimi, yerel yönetimleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortak bir zeminde buluşturmaktadır. Kent konseylerine kentsel yaşam ile ilgili toplumsal, kültürel, sosyal vb. alanlarda faaliyette bulunabilecek hem katılımcı hem de demokratik görevler üstlendiği söylenebilir.

5.KENT KONSEYLERINE HALKIN KATILIMI İÇİN YÖNTEM VE ARAÇLAR

Katılım olgusu, toplumsal düzeyde eşitlik anlayışına hizmet etmek için politikalar ile uygulamaların hayata geçirilmesi bakımından büyük bir öneme sahiptir. Siyasal olarak katılım kavramının en temel hali oy verme eylemidir. Fakat seçim dönemlerinin haricinde de vatandaşlar istek ve beklentilerini iletebilmek amacıyla hem siyasal hem de yönetsel sürece katılımında bulunurlar. Seçime yönelik faaliyetler, lobicilik eylemleri, örgütsel olarak çaba sarf etme, özel temaslarda ve görüşmelerde bulunma, şiddet eylemleri vb. gibi bir takım farklı eylem şekilleri de siyasal katılım olarak nitelendirilebilir (Dursun, 2010: 423). Demokrasinin en başat öğeleri arasında sayılan halkın katılımı, çoğunluk ilkesine göre ve buna ek olarak yönetici konumunda bulunan kişilerin dayanışmaya verdikleri önem ile seçmen karşısında hesap verme mesuliyetinde olmaları merkezi düzeyde geçerli sayılması gereken ilkeler olduğu kadar yerel düzeyde de bu durum önemlidir. Bu sebeple, yerel düzeydeki yönetimlerin katılımı güçlendirecek bir yapılanma içinde olması hem ulusal hem de yerel demokrasi bakımından gelişme sağlayacaktır ve buna bağlı olarak hem eşitlik hem de özgürlük sağlanmış olacak, ayrıca vatandaşların inançlarında, tutum ve davranışlarında, bilgi seviyelerinde de gelişmeyi beraberinde getirecektir. Bu bağlamda katılımcı demokrasi anlayışının iki önemli şartı bulunmaktadır. Bunlardan birincisi iletişim, bilgi verme, bir diğeri de sivil toplum örgütlenmesi şeklindedir. Vatandaşların tercihleri ile bu tercihlerindeki değişimlerin alınacak olan siyasal kararları etkileyebilmesi öncelikle iletişim ile mümkün hale gelmektedir. Ancak iletişimi çift yönlü olarak algılamak gerekmektedir. Çünkü vatandaşların tercihlerini oluşturması ve bu tercihlerini değiştirmesi bilgilendirme ile doğru orantılı içindedir. Yani katılımcı demokrasi anlayışının sahip olduğu en önemli özelliği, vatandaşların hem sürekli hem de doğru bir şekilde bilgilendirilmesidir. Katılımcılığın hayata geçirilebilmesi için bir diğer önemli husus toplumun özgürlük seviyesidir. Yani toplumun değişim gösteren tercihlerini siyasal düzleme taşıyacak olan sivil toplum örgütleridir. Bir vatandaşın siyasete etkin bir şekilde katılabilmesi sivil toplum örgütleri vasıtasıyla mümkündür. Sonuçta katılımcı bir demokrasi anlayışı için iletişim, bilgilendirme ve sivil toplum örgütlerinin olması gerekmektedir (Görün, 2006: 159-184).

Yerel katılım denildiğinde ise; bir toplumun bütün kesimlerinin yerel boyuttaki karar alma süreçlerine dahil olması ve kente yönelik bütün sorunlar ile bu sorunlara karşı bulunan çözüm önerileri ve yapılan politikalara katılma şeklinde tanımlanır. Yani yerel katılım yalnızca yerel seçimlerde oy kullanma olarak sınırlandırılmaz. Vatandaşlar, oy kullanmanın ötesinde kararları ve politikaları belirleme sürecinde paydaş bir konumdadır. Kent konseyleri de bu hususta önemli yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kent konseylerine ek olarak çeşitli şekilde yol ve yöntemler vasıtasıyla katılım sağlamak mümkündür (Belli, 2016). Yerel yönetimler katılımın en etkin biçimde uygulama alanı bulacağı birimlerdir. Bu nedenle katılım olgusunun yerel düzeyde yerel

yönetimler vasıtasıyla başlatılması gerekmektedir. Çünkü yerel yönetim birimlerinde katılım için yol ve yöntemlerin hayat bulması, vatandaşların gündelik hayatına etki eden karar alma süreçlerine ya doğrudan ya da temsilciler vasıtasıyla katılımında bulunması, yine vatandaşların gündelik hayatından önemli ölçüde belirleyici olan sorunların tespitinin yapılarak gündemi belirlemesi, bu sorunların tartışılarak neticeye varılması ve uygulama alanı bulması dar bir dünya olmasından dolayı daha kolay bir şekilde olmaktadır. Katılım konusunda en rahat şekilde uygulama alanı bulan yerel yönetimlerde çeşitli yol ve yöntemler aracılığıyla katılım sağlanmaktadır. Bunlar, geleneksel ve yeni katılım yöntemleri şeklinde iki başlık altında ele alınabilir (Çukurçayır, 2006: 145-146). Geleneksel katılım araçları; halk oylaması ile doğrudan demokrasidir. Yeni katılım araçları ise kamuoyu yoklamaları, yurttaş kurulları, yurttaş girişimleri, forumlar, yuvarlak masa toplantıları, sivil toplum örgütleri, sosyal medya, Yerel Gündem 21 ve kent konseyleri şeklinde sıralanabilir (Belli, 2016). Kent konseyleri, toplumun katılım sürecinde faal olmayan kesimlerini katılıma ortak etmek ve kamu yönetimini, özel sektörü ve sivil toplum örgütlerini ortak bir zeminde bir araya getirebilmek amacıyla oluşturulmuş yapılardır. Katılım işlevini gönüllü bir şekilde yapmak ise hem daha kolay hem de daha işlevseldir (Ağır, Belli ve Arslan, 2017: 320-332). Gönüllü katılım ile hem yerel hizmetlerde verimlilik artarken hem de toplumun yerel yönetimlerle birlikte daha aktif bir şekilde çalışmasını sağlar. Ayrıca, gönüllü katılımın artması neticesinde, toplumda dayanışma, işbirliği ve toplumsal sorumluluk bilinci de gelişmiş olur.

6.KENT KONSEYLERİNİN BAŞLICA SORUNLARI VE KENT KONSEYLERİNDEN BEKLENTİLER

Kentler, nüfusun yoğunlaştığı, ekonomik ve sosyal hayatın merkezi konumunda olan yerlerdir. Kent yönetimleri, kentlerin ihtiyaçlarını karşılamak, yaşam kalitesini yükseltmek ve sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla görev yaparlar. Kent konseyleri de bu yönetimlerin önemli bir parçası konumundadır. Kent konseyleri, sivil toplum kuruluşları, yerel halk ve diğer paydaşlarla işbirliği yaparak kentlerin ihtiyaçlarını belirler, yerel yönetimlerle koordinasyonu sağlar ve kentlerin gelişimine katkı sağlarlar. Bu doğrultuda, kent konseylerinin sorunları ve beklentileri önemli bir konudur. Bu bağlamda aşağıda kent konseylerinin başlıca sorunları ve beklentileri ele alınacaktır.

6.1.Kent Konseylerinin Sorunları

Kent konseylerinin sahip olduğu temel sorunlar ana hatları ile aşağıdaki gibi özetlenebilir (Yavuz, 2016: 1-20);

- Belediyelerin veya belediye başkanlarının kent konseylerinin kurulması konusunda ön ayak olmada tereddütler yaşamaları,
- Kent konseylerine belediyelerin personel, alan veya yeterli derecede finansman sağlamaması,
- Bu konseylerde oluşturulan ve kabul edilen fikir ve görüşlerin belediye meclisleri tarafından görüşülmemesi,
- Diğer paydaşlarla etkili bir işbirliği sağlamada zorluklar yaşamaları,
- Kent konseyleri arasında koordinasyon ve işbirliği konusunda eksiklikler yaşanması,
- Belediyelerin veya başkanların kent konseylerini idari yönden belediyeye bağlı fakat alınan kararların kendi organları tarafından alan ve bunu uygulayan bir yapı olarak bakılmaması,
- Konsey başkanlığının belediye başkanı ya da onun vekili tarafından yapılması,
- Yürütme kurulu tarafından yönetmeliğin uygulanmaması, yönetmeliğe uygun olacak şekilde çalışma yönergelerinin olmaması,
- Kent konseylerine, sivil toplum kuruluşu ya da herhangi bir kurum gözüyle bakılması,
- Belediyeler ile kent konseyleri arasında bulunan ilişkilerin kurallar ve ilkeler çerçevesinde değil kişisel ilişkiler doğrultusunda sürdürülmesi,
- Kent konseylerine organlar seçildiği dönemde ilgili belediyenin belirleyici konumda bulunması veya belediye başkanının fikrinin alınması,
- Kent konseylerinin yetkilerinin ve karar alma süreçlerinin hem belirsiz hem de sınırlı olması bu sorunların bir kaçıdır.

Görüldüğü gibi kent konseylerinde öncelikle demokratik bir şekilde katılımçılık ve finansmanının kısıtlı olması gibi sorunlar olmak üzere hukuki, teknik, kurumsal ve idari yönlerden sorunları mevcuttur.

6.2.Kent Konseylerinden Beklentiler

Türkiye’de kent konseylerinin daha aktif ve etkin çalışabilmesi açısından ortaya çıkan beklentiler genel olarak aşağıdaki gibidir (Yavuz, 2016: 1-20);

- Kent konseylerinin etkin ve verimli bir şekilde hizmet sunumunda bulunabilmeleri açısından belediyeler tarafından yarım ve desteğe ihtiyaç duymaktadırlar.
- Kent konseyleri için çıkarılan yönetmelikte yardımda ve destekte bulunmayan belediyelere herhangi bir yaptırımın olmaması durumu belediyelerin bu konuda duyarlı ve hassas davranmalarına sebebiyet vermektedir. Bu bağlamda bir yaptırım söz konusu oluncaya değin kent konseylerinin ilgili kuruluşlar tarafından denetlenmesi ve gerekli incelemelerin yapılarak bu konuda raporlar hazırlanması gerekmektedir.
- Kent konseylerinin etkin bir şekilde işleyebilmesi açısından mekan ve personel desteğine ek olarak maddi desteğin de sağlanması gerekmektedir. Buna yönelik olarak belediyelere sağlanan ödenekle veya belediyelerin gelirleriyle orantılı olacak şekilde bir taban sınırının belirlenmesi veya belediyelerin harcamalarına kanunen yeni bir hükmün getirilmesi gerekmektedir.
- Kent konseyleri, yerel yönetimlerle ve diğer paydaşlarla işbirliği içinde olacak şekilde kentin daha iyi bir şekilde yönetilmesine katkı sağlamalıdır.
- Kent konseylerini siyasi partilerin ele geçirmesini engellemek, vatandaşların fikir ve görüşlerini hiçbir kısıtlamaya maruz kalmadan özgür bir şekilde ifade edebilecekleri bir ortamın oluşmasını sağlamak gerekmektedir. Bunun gerçekleşmesi için de öncelikle belediye meclisinin ve siyasi partilerin duyarlı davranmaları önemli bir husustur.
- Kent konseyleri arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılması gerekmektedir.

Kent konseyleri, yerel halkın ihtiyaçlarını tespit ederek kentlerin gelişmesine katkı sunar. Bu bağlamda, kent konseylerinden beklentiler oldukça yüksektir. Kent konseyleri, kentte yaşayan vatandaşların ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde hizmetler sunarak yaşam kalitesini yükseltmeli, toplumda birliği ve dayanışmayı artırmalı, sürdürülebilir bir kent gelişimine katkı sunmalıdır. Buna ek olarak kent konseyleri, yerel yönetimlerle ve diğer paydaşlarla işbirliği içinde olacak şekilde bir kentin daha iyi yönetilmesi hususunda yardımcı olmalıdır. Bütün bu beklentiler, kent konseylerinde mevcut olan sorunlara rağmen, kentlerin gelişimine katkıda bulunmalarını ve toplumda önemli bir yere sahip olmalarına fayda sağlar.

7. SONUÇ

Teknoloji merkezli olarak yaşanan değişim ve dönüşümün insan odaklı, sürdürülebilir, denetlenebilir ve kontrol edilebilir olması gerekmektedir. Mevcut kamusal hizmetlerin sunum kalitesinin artırılarak hizmet alanların yaşam konforlarının ve refah düzeylerinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda kamu kurum ve idareleri doğrudan ve tek başına sorun tespit ederek çözüm üretmek yerine tüm bu süreçleri ilgili tüm paydaşların katılım ve katkılarıyla hayata geçirme eğilimine girmiştir. Artan maliyetler ve rekabet koşulları nedeniyle devlet artık aracı ve koordinatör bir rol üstlenmiştir. Kamu politika ve uygulamalarını da bu anlayış çerçevesinde yeniden yapılandırmaktadır (Yılmaz ve Meccek, 2021: 132-133). Dolayısıyla genel kamu hizmetleri sunumu ve yerel kamu hizmet sunumlarında ve politika oluşturma süreçlerinde katılım ve özellikle de yerel katılım çok daha önemli bir araç haline gelmiştir. Yerel katılım mekanizmaları içerisinde en yaygın ve etkin olan kent konseyleri bu açıdan her geçen zaman diliminde daha önemli bir actor ve araç haline gelmektedir.

Kent konseyleri ve yerel yönetimler, yerel halkın katılımını teşvik etmek ve demokratikleşmeyi desteklemek noktasında son derece önem arz etmektedir. Yerel halkın temsilcileri olan kent konseyinin üyeleri, yerel yönetimlerin karar alma süreçlerinde yer alarak, toplumun ihtiyaçlarını belirlemek ve hizmetlerin sunulmasını düzenlemek için kritik bir görev üstlenmektedirler.

Makalede de belirtildiği üzere, kent konseyleri ve yerel yönetimler, halkın ihtiyaçlarını anlamak ve karar alma süreçlerinde halkın katılımını teşvik etmek için birçok yöntem kullanırlar. Topulukların ihtiyaçlarını tespit etmek amacıyla halka açık toplantılar, anketler ve diğer katılım yöntemleri, yerel yönetimlerin çalışmalarının şeffaflık derecesini artırarak, toplumun da karar alma süreçlerinde söz hakkı olmasını sağlarlar. Ayrıca kent konseyleri ve yerel yönetimler, yerel halkın ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde hizmetlerin sunulmasını

sağlayarak, toplumun yaşam kalitesini artırmaya katkı sağlarlar. Yerel yönetimlerin hizmetlerinin kalitesi ve bu hizmetlerin kapsamı, toplumun ihtiyaçlarına ve beklentilerine uygun olacak şekilde düzenlenir. Bu şekilde, hizmetlerin sunulmasında yerel toplulukların temsilcilerinin katılımı, daha etkili ve verimli hizmet sunumuna imkân tanır.

Sonuç olarak, kent konseyleri ve yerel yönetimler, yerel demokrasinin ve halkın katılımının önemli bir unsuru olarak kabul edilmektedir. Yerel halkın ihtiyaçlarını belirlemek, hizmetlerin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulmasını sağlamak, halkın katılımını teşvik etmek, yerel yönetimlerin daha demokratik ve katılımcı hale gelmesini sağlar. Demokrasi olgusu, yerelde sadece vatandaşların katılımının mümkün olduğu bir ortamda hayat bulabilmektedir. Ayrıca demokrasi ve yönetim kavramlarının uygulamaya konulabilmesi açısından bir kentte yaşayan vatandaşların tümünün yönetimde söz hakkının olması gerekmektedir. Bu durumun aksi olursa, kent konseyleri amaçlarına ulaşamazlar. Bu sebeple, kent konseylerinin ve yerel yönetimlerin, toplumun yaşam kalitesini artırmak ve yerel halkın ihtiyaçlarına yanıt vermek konusunda son derece önemli olduğu söylenebilir. Yerel yönetimlerin önemli bir parçası halinde bulunan ve kentlerin gelişmesine önemli katkılar sunan kent konseylerine yönelik bu makalede, kent konseylerinin genel olarak ne ifade ettiğine, amaçlarına, yapı ve işleyişine, demokratikleşmeyi destekleme rolüne, halkın katılımını sağlama konusunda araç ve yöntemlere, yerel yönetimler ile arasında olan ilişkiye ve kent konseylerinin sorunları ile bu konseylerden beklentilere, bunları gerçekleştirebilmek adına neler yapılabileceğine odaklandık. Kent konseyleri için uygun ortam, finansal destek ve gerekli personel sağlandığı takdirde bu konseyler, yerel ekonomiyi canlandırmak, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek ve kentlerin çevresel sürdürülebilirliğini artırmak gibi çok sayıda konuda faaliyetler gerçekleştirebilirler. Ancak kent konseyleri sınırlı bütçeleri nedeniyle mali sıkıntılar yaşayabilmektedirler. Bu konseylerin mali kaynakları yerel yönetimler tarafından sağlanması ve yerel yönetimlerin de bütçelerinin kısıtlı olmasından dolayı kent konseyleri için yeterli kaynak ayıramamaktadırlar. Bu sorunun çözümü için kent konseylerinin alternatif maddi kaynaklar oluşturmaları gerekmektedir. Bu kaynaklar, arasında sponsorluk anlaşmaları, bağışlar, fonlar gibi finans kaynakları yer alabilir. Kent konseylerinin kendilerine ait bir bütçelerinin olmaması nedeniyle, kurumsallaşma konusunda sorun yaşamaktadır. Ayrıca kent konseyleri belediyenin gölgesi altında kalmakta ve belediyeye ait bir yapılanma olarak görüldüğünden dolayı ihmale uğramaktadır. Dolayısıyla kent konseylerinin bağımsız bir bütçeye sahip olması, çok sayıda sorunu çözüme kavuşturacak ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik adımlar daha sağlam adımlarla atılabilecektir.

KAYNAKÇA

- Ağır, O., Belli, A., & Arslan, Ş. (2017). Kent Konseylerinde Halk Katılımı ve Gönüllülük: Adana Kent Konseyi Örneği. *INJOSOS Al-Farabi International Journal on Social Sciences/ Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 320-332.
- Aksu, H. (2018). Kent Konseylerinin Yerel Demokrasiye Katkısı (Büyükşehir Kent Konseyleri Örneği). Şanlıurfa: Harran Üniversitesi.
- Aksu, H., & Taştekin, A. (2020). Kent Konseylerinin Yerel Demokrasiye Katkısı: Kent Konseyleri Üzerine Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(TBMM'nin 100. Yılı ve Millî İrade Özel Sayısı), 190-203.
- Bayrakçı, E., Kahraman, S., & Dinçer, S. (2018). Demokratik Yerel Yönetim Anlayışının Güçlendirilmesinde Kent Konseylerinin Rolü: Karşılaştırmalı Analiz ve Öneriler. *Journal Of Social and Humanities Sciences Research*, 5(25), 2230-2252.
- Belli, A. (2016). Türkiye'de Kent Konseylerinin İşlevselliği Önündeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Büyükşehir Belediyeleri Örneği. Kahramanmaraş: *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi*.
- Bozkurt, Y. (2014). Yerel Demokrasi Aracı Olarak Türkiye'de Kent Konseyleri: Yapı, İşleyiş ve Sorunlar. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (40), 229-240.
- Çetinkaya, Ö., & Korlu, R. K. (2012). Yerel Demokrasinin Sağlanmasında Katılımcılık Süreci ve Kent Konseylerinin Rolü. *Maliye Dergisi* (163), 95-117.
- Çukurçayır, M. A. (2006). Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi. Konya: *Çizgi Kitabevi*.
- Çukurçayır, M. A., & Eroğlu, H. (2008). Kamu Yönetiminde Demokratik Açılım Olarak Kent Konseyleri. *1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu*, (s. 197-219). Sakarya.

- Çukurçayır, M. A., Eroğlu, H. T., & Sağır, H. (2015). Yerel Yönetişim, Katılım ve Kent Konseyleri. *Yerel Politikalar*, 0(1), 1-20.
- Deniz, T. (2013). Kentleşme, Yerel Gündem 21 ve Kent Konseyleri. *International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 391-402.
- Doğan, K. C., & Kalkışım, H. M. (2015). Türkiye'de Yerel Siyasete Katılım Açısından Kent Konseyleri: Gümüşhane Kent Konseyi Örneği. *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 2(Özel Sayı), 118-136.
- Dursun, D. (2010). *Siyaset Bilimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Emrealp, S. (2005). *Yerel Gündem 21 El Kitabı*. İstanbul: IULA-EMME (UCLG-MEWA) Yayını.
- Erkul, H., Kanten, P., & Seçtim, H. (2019). Kentlilik Bilincinin Oluşturulmasında Kent Konseylerinin Rollerini Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Management and Political Sciences Review*, 2(2), 53-73.
- Görün, M. (2006). Yerel Demokrasi ve Katılım: İzmir, Konya ve Ağrı İl Genel Meclis Üyeleri Üzerinde Bir Araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 159-184.
- Kaypak, Ş. (2012). Yerel Yönetimlerde Katılımcı/ Müzakereci Demokrasi Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Önemi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(17), 1-26.
- Kestellioğlu, G. (2011). Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 121-140.
- Mecek, M. & Durak, A. (2018). Türkiye'de İlçe Kent Konseylerinin Belediye Web Sayfaları Üzerindeki Görünürlüğü ve Etkinliği. *Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Etkin Belediyecilik Uygulamaları* (Ed. M. Mecek, B. Parlak, E. Atasoy), Ankara: Nobel Akademik Yayınları, 1547-1556.
- Mecek, M. & Yılmaz, V. (2021). Postmodern Kamu Yönetimi Ekseninde Yerel Yönetişim ve Katılım. *Postmodern Kamu Yönetimi* (Ed. B. Parlak, K. C. Doğan), Ankara: Nobel Akademik Yayınları, 231-273.
- Özdemir, A. T. (2011). Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri. *Sayıştay Dergisi* (83), 31-56.
- Parlak, B. (2020). *Türkiyede Yerel Yönetimler*. İstanbul: Değişim Yayınları.
- Pektaş, E. K., & Akın, F. (2010). Avrupa Kentsel Şartları Perspektifinde Bir Kentli Hakkı Olarak "Katılım Hakkı" ve Türkiye. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, XII(II), 23-49.
- Pustu, Y. (2005). Yerel Yönetimler ve Demokrasi. *Sayıştay Dergisi* (57), 121-134.
- Toprak, Z. (2006). *Yerel Yönetimler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yavaş, H., & Demir, K. A. (2014). Kent Yönetimlerinde Siyasal Katılım ve Temsiliyet Sorunu: Belediye Meclislerinin Etkinliği Üzerine Kuramsal Bir Tartışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 890-904.
- Yavuz, S. (2016). Kent Konseyleri Sorunlar ve Beklentiler. *Türkiye Kent Konseyleri Birliği Bilgi ve Deneyim Dizini* (3), 1-20.
- Yılmaz, V. & Mecek, M. (2021). Kavram ve Kuramsal Açısından Türkiye'de Dijital Kamu Yönetimi ve Dönüşümü. *Kamu Yönetiminde Değişim Olgusu: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar* (Ed. B. Akıncı), Ankara: Nobel Akademik Yayınları, 103-137.